

РОБОЧИЙ НАРОД

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ В КАНАДІ

The Working People
P.O. BOX 3658, WINNIPEG, MAN.

ORGAN of the UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC PARTY in CANADA

PIK X.

Ч. 34.

СУБОТА, 27 ЦЬВІТНЯ, 1918.

WINNIPEG, MAN.

SATURDAY, APRIL 27th, 1918.

No. 34.

VOL. X.

НЕХАЙ ЖИЄ ПЕРШИЙ МАЙ!

1818 - В Столітні Роковини Уродин Карла Маркса - 1918

Е. В. Дебс.

МАРКС ЧОЛОВІК.

В своїх біографічних споминах про Маркса старший Лібкнехт каже: "Маркс, чоловік науки, редактор "Райніше Цайтунг", один з основателів "Дайч-Францезішер Ярбіхер", один з авторів "Комуністичного Маніфесту", творець "Капіталу" — сей Маркс стоїть перед публікою, перед цілим світом, як тарча критики, визиваючи критика, не ховаючи найменшого зморшка від досліджуючого ока. Колиб я мав пробувати писати про сего Маркса, то я справді поповнивби необачний і нерозважний крок, бо се не можливе до виконання в тих коротких мінутах, які я могу відірвати від кончевої роботи дня і години."

Якраз так само і я почуваю ся, коли мене запрошено в пресі сих лихорадочних і перемінних днів написати щось відповідного на таку величню тему як "Маркс Чоловік", на врочистий спомин того дня, з перед сотки літ, що дав світлоти того тітана.

Здаєт ся, немов би щось вищого було в дні уродин Карла Маркса, 5 мая, 1918, що столітні роковини тої зловіщої події приходять ся святкувати сотні мільонів його прихильників серед пукана і валена ся капіталізму, і серед мук світлової війни, яка запрожує пануючим силам світловою революцією.

Дух, геній, сама душа Маркса горять і є втілені в сім найбільшим повстанню всіх часів — старинних і нових.

Але не про Маркса революційного будителя і провідника я маю писати, тільки про Маркса Чоловіка і перед такою задачею я могу дуже вагати ся, бо яке перо або язык між нами може сповнити її справедливо і як слід.

Маркс Чоловік — тема за велика.

"Немов яка скала, висока та гізна, Сильна в основах, відпорна бурям в половині, Хоча грудь хмарами вкрити має она, То сонце вічності ся на її вершині".

Маркс є майже за великий чоловік, щоби про нього писати. Говорю се з пошани перед маєстатом чоловіка а не через сіпне, низьке підхлібство, з яким недумаючи ідолопоклонники хвалять так званих великих людей в історії.

Карл Маркс як учений дослідник і автор на полі економії, політичних і соціальних дослідів, стоїть на першому місці перед цілим світом. Як триюмфуючий будитель довгоспащих і революційний провідник довго закріпощених мас людства, він заносить ся перед нами як титан без рівного собі в історії. Але се вже є в його характері як чоловіка, що він стоїть найвище і викликає респект і любов, подив і співзапобігане модерного світа.

Коліб Маркс Чоловік був слабом, Маркс учений і чоловік науки бувби ніколи не взяв ся високо, бувби не побудив і впровадив в рух маси своїм генієм і не наповнив би був світла славою його безсмертних діл.

Маркс Чоловік заніс ся навіть вище понад Маркса інтелектуального тітана його доби.

Суворий, неподатливий, забуваючий особисті інтереси, скрупулянтний і чесний, він представляє нам нині побуджуючу фігуру чоловіка.

Віктор Гюго почав свою промову підчас святкування столітніх роковин уродин Вольтера простим але внеслим реченням: "Сто літ тому уродив ся чоловік. Так і ми нині кажемо про нашого улюбленого Маркса: "Сто літ тому уродив ся чоловік".

В світлі людий нічого не стрічаємо так рідко, як чоловіка. Карл Маркс мав кожду інгредієнцію потрібну до тої незрівняної річі, що ми звемо характером, він носив на його внісеслі чолі невидиму корону мужества.

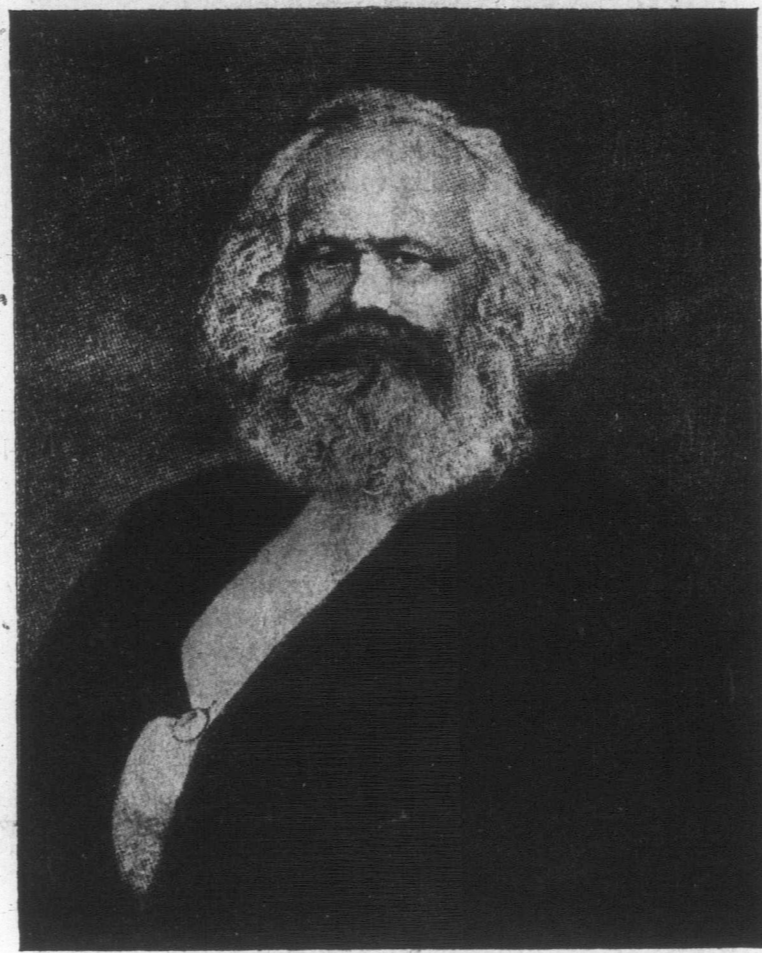
В його зброї не було м'якого місця а мимо того його серце було найм'якше і найчутливіше і він заливав ся слізьми, коли дивив ся на свою власну збідвану, приміраючу жену і приміраючі з голоду діти; приглядаючи ся нужді безчисленних жертв варварської системи його геній обняв ту систему аж до її скелету і заприсяг прогнати її з лица землі.

Чого може Маркс не міг опанувати чи не додала моральна сила чоловіка інтелектуальної сили генія?

Коліб він був згодив ся на переговори, на торгівлю, на комерційні з пануючими силами, він і його діти не будиб ніколи прогнати в пустиню і змушені їсти в холоді і голоді та слюзах гіркий хліб нужди і вигнання. Але Карл Маркс стояв безмірно вище і поза всякі покусні; його внісеслі і світлий характер погорджував хованем ся і пристосовуванем ся до часу; він був завсідги і у всякій ситуації неподатливий як граніт в його моральній правоті, і хоч би він і його діти мали бути викинені на улицю і згинуті з холоду і голоду, він не був би і не міг змінити своїх ідей або торгувати ними і своїми ідеалами, дітьми його мозку і душі.

Так як непогамована пасія Маркса революціонера вибухла подумом підчас переслідувань і вигнання, так і вроджена шляхетність його характеру як чоловіка заясновала в найчорнійшій годині убожества, яке окутувало його скромний дім і загрожувало його улюбленій жені і діточкам голодовою смертю.

О, страшна ціна, якою Маркс Чоловік платив за те, щоби

Карл Маркс

дати світлоти Маркса генія і пожертвувати Маркса революціонера для визволю людства.

Він любив, так, він убожав його чудову і світлу жену, його незрівняну Іоанну з Вестефален і їхні діточки, але дорожшим навіть над се і далеко дорожшим над його власне жите було для нього велика справа, який він служив, і за се безсмертний Маркс, інтелектуальний винахідник шляхів, моральний провідник і освободитель пролетаріату терпів розп'яття на тисячі хрестів принесених йому неумолимою судобою, щоби ненавиджені ідеї і ідеали, які він з такою посвятою плекав, одні динни залили землю світлом і щоби запанували над людством цілого світа.

Моральна вети і непохитність чоловіка сяють нині в цілій своїй незрівняній світлості і в їхній світлості ми оглядаємо не лише Маркса Чоловіка але й Іоанну Маркс Женщину, ко тра від самого початку до кінця була його натхненем, його помічним ангелом, і його пехибним скоронем і піддержанем. Її відвага і мужество ніколи не колибали ся; її відданість справі була найвищою; її привязане до її мужа було внісеслі.

Карл Макс і Іоанна Маркс, убожана жена стоять нині перед нами і ми з безграничною гордістю і радістю вітаємо їх через перше естатіє як безсмертних провідників соціальної революції потраєсної тепер землею і призначеної до знищення деспотизму у всіх його видах і освободження людства з невольничства століть.

оорро

ЩО МАЄМО ЗРОБИТИ ПІДЧАС ЧЕРВОНОГО ТИЖНЯ?

НА УВАГУ ЧЛЕНАМ ПАРТІЇ І ЧИТАЧАМ "Р. Н."

Підчас "Червоного Тижня", який буде тривати від 1-го до 8-го мая, повинні всі члени У.С.Д.П. і переплатники "Робочого Народу" зробити одну, дуже маленьку прислугу для робітничої справи, а се:

Кожний переплатник "Робочого Народу" хай коньше з'єднає підчас "Червоного Тижня" бодай одного нового переплатника для "Р. Н.", а коли може, то і більше.

Кожний член У.С.Д.П. хай коньше з'єднає бодай одного нового члена для У.С.Д.П., а як можливо, то і більше.

Товариші! Ся справа є дуже легонька до виконання. Лише одного свого товариша-робітника Ви з'єднайте для нашої робітничої партії, лише одного переплатника з'єднайте для "Робочого Народу", а тим зробите велике діло.

Хто з'єднає в "Червонім Тижні" 5 нових переплатників для "Р. Н.", той дістане в дарунок за \$2.00 книжок видана "Р. Н." Хто з'єднає 10 нових переплатників, той дістане даром за \$5.00 книжок, які собі вибере з книгарні "Робочого Народу."

Тому до праці, Товариші! Хай "Червоний Тижень" збільшить ряди нашої робітничої армії, хай він принесе "Робочому Народові" тисячі нових переплатників.

ЕКЗ. КОМ. У.С.Д.П.
АДМІНІСТРАЦІЯ "Р. Н."

Г. Шлігер.

В СТОЛІТНІ РОКОВИНИ УРОДИН КАРЛА МАРКСА.

Сто літ тому назад, 5 мая, 1818 р. в Трієрі, в реєнській провінції, уродив ся Карл Маркс, чоловік, якому робітничка класа цілого світа завдячує більше чим якій иншій людині. Помимо того, що тепер шалє війна, що гремить боротьба, його будуть згадувати підчас тих днів у всіх краях і у всіх мовах по сім і тім боці, як чоловіка, котрий посвятив все його багате знане, всі його великі спосібности для одної цілі:

Освободження робітничої класи.

Його велике знане! Так як Дарвін відкрив закон еволюції органічної природи, так Карл Маркс відкрив закон розвою людської історії. Маркс імено був тим, що установив простий історичний факт, що всі ріжні форми людської суспільности залежать від того, як люди їдять, поть, живють і одягають ся і як они добувають средства до іstownани. Кожний крок економічної еволюції (розвою) даного суспільства або даного періоду становить тому основу "з якої розвинули ся політична структура (будова) держави, понятя закона, штука а навіть і релігійна ідеа даного народа і з якої їх мусить ся також пояснити, — а не як з давна дотепер було, зовсім противно." (Енгельс).

Крім того великого наукового відкриття, яким людську історію поставлено на її правдивій основі і яким особливо класовий характер усього попередного суспільства правильно освітлено, Маркс установив спеціальний закон еволюції суспільности. Він відкрив, що все суспільне багатство є нагромадженою надвартістю: надвартістю, яку робітник сотворив понад свою платню; вартістю, яку капіталіст ховає до кишені не даючи робітничому жадного відшкодовання за те; вартістю нагромадженою в тій цілі, щоби при її допомозі і ньюю ви зискувати робітника ще більше.

Матеріалістичне розумінє історії і теорія надвартости — се є два найважніші наукові відкриття Карла Маркса. І одне і друге все еще становлять основи всієї нинішньої соціалістичної теорії і без тої теорії і без тої основи робітничий рух в цілім світі не мав би навіть тепер ґрунтовного розуміння своєї правдивої задачі і понятя про свою власну ціль.

І в тім Карл Маркс бачив задачу свого життя: він хотів висвітлити робітникам їхню історичну місію; хотів показати їм дорогу до їх остаточного освободження! Він робив свої досліді не задля науки — і тим він ріжвив ся від звичайного представника науки — але він хотів віддати своє знане на службу робітничій класі. "Наука Маркса була мотивом, революційною силою" і передане тої революційної сили до розпоряджості робітничому рухові цілого світа — се є велика заслуга то го великого мислителя і борця.

І від його ранної молодости велике знане того незвичайного чоловіка було на услугах робітничого руху цілого світа.

Тоді ще поза Англією слабо де іstownав робітничий рух, коли орліне око Маркса вже добачило його історичну вагу. Вже в тім часі він дав робітникам славне мото: "Пролетарі всіх країв єднайтесь!", яке від тоді стало боевим кличем робітничої цілого світа. Вже в тім часі він почав посвячувати все своє знане і всю свою силу для зrealізованя того клича і для приготования робітничих мас до тої революційної задачі. "Позаяк Маркс був передовсім революціонером. Допомогати в сей або инший спосіб поваленню капіталістичного суспільства і створенню ним політичних інституцій, помагати освободженню модерного пролетаріату, котрому він перше дав свідомість його положеня і потреб, свідомість умовин його визволю — се було його правдиве житеве покликанє" (Енгельс).

І за тим покликанем він пішов, коли створив Інтернаціональну Робітничу Асоціацію і вказав їй ціль і основу. І він сповнив те покликанє його численними писаннями, його пращом, всіми його ділами до кінця його життя.

І тому нині в столітні роковини його уродин, він буде згадуваний в кожній робітничій хаті, фабриці і варстаті, від ледоватих просторів Сибірі до совішних берегів Тихого Океану. І тому нині всі бистровидні і свідомі робітники всіх країв подають собі руки понад поля бою і набирають потіхи і надії на будуче з великих слів Маркса, які стануть дійсністю, зі снів: "Робітники цілого світа єднайтесь!"

Колі, з поступом розв'язку, шешуть класові ріжніці і вся продукція сконцентруєт ся в руках асоційованій, тоді публична влада втрапить свій політичний характер. Політична влада є властиво силою одної класи, зорганізованою для пригноблення другої. Коли пролетаріат, борючись з буржуазією, немнуче єднаєт ся в класу, коли він завдяки революції робить ся пануючою класою і, яко пануюча класа, силою нищить старі продукційні відносини, — то він нищить разом з продукційними відносинами і умови іstownаня класових антагонізмів, нищить взагалі класи, а тим самим і своє власне пановане, яко класи.

Колі зникнуть класові антагонізми в середній нації, зникнуть також і зорожі відносини поміж націями.

Пролетарі всіх країв єднайте ся!

Маркс і Енгельс ("Комуністичний Маніфест").